

Aandachtspunten om te overdenken: gezamenlijke rekenkamer t.o.v. eigenstandige rekenkamer (uitgevoerd door WDODelta)

Argument voor gezamenlijke rekenkamer:	Tegenargument:	Aanvullingen door partners:
1 Een (grotere) gezamenlijke RK heeft vanwege 'meer statuur' wellicht meer wervingskracht om gezaghebbende leden voor de RK te werven	De onafhankelijke rekenkamerfunctie voor waterschappen is nieuw en daarmee interessant voor gekwalificeerde gegadigden om op te solliciteren	Men kan lid zijn van meerdere rekenkamers.
2 Met een (grotere) gezamenlijke RK (mits groot genoeg) valt meer schaalvoordeel te behalen omdat kosten voor overhead, backoffice, onderzoek gedeeld kunnen worden	Een (grotere) gezamenlijke RK vraagt om meer organisatiekosten, (secretariele) ondersteuning, faciliteiten en brengt meer coördinatie last met zich mee.	Schaalvoordelen worden betwist met het oog op maatwerk.
3 Een (grotere) gezamenlijke RK biedt goede waarborgen voor kwaliteit, continuïteit, slagkracht, impact	Onderzoek wordt veelal uitgevoerd door externe onderzoeksbureaus, hetgeen ook continuïteit biedt	
4 Een (grotere) gezamenlijke RK biedt meer mogelijkheden voor leereffecten en spin-off (zoals best-practices) bij de samenwerkende waterschappen	Rekenkamers kunnen gezamenlijk onderzoek uitvoeren en daarmee van elkaar leren, infor is via websites van RK's, NVVR, Waterspiegel beschikbaar. Leercyclus vraag veel inzet	Een samenwerking leidt vrijwel zeker tot een accent op gemeenschappelijke onderzoeken.
5 Waterschappen hebben als grondhouding om zich samenwerkingsgericht op te stellen, een gezamenlijke RK past hierbij	Waterschappen werken in verschillende samenwerkingsverbanden al goed met elkaar samen	
6 Berenschot onderzoek: Bij gemeenten zijn best veel gezamenlijke rekenkamers en de ervaringen zijn positief	Berenschot onderzoek: Gezamenlijke rekenkamers zien we meer bij kleinere dan grotere gemeenten, WDODelta heeft een behoorlijke schaalgrootte	
Argumenten tegen gezamenlijke rekenkamer:	Tegenargument:	
7 Een (grotere) gezamenlijke RK biedt (iets) minder ruimte / wendbaarheid om maatwerk en gericht rekenkameronderzoek in het eigen waterschap uit te voeren		Escalatie vanuit één partner binnen een samenwerking leidt waarschijnlijk niet tot een bevredigend resultaat. Het AB verlies daarmee de laatste grip.
8 Een (grotere) gezamenlijke RK is complexer om op te zetten en vraag om intensieve ambtelijke en bestuurlijke (schaarse) capaciteit	Dat het vraagstuk ingewikkeld is, is geen reden om het niet te doen	
9 Een (grotere) gezamenlijke RK is (structureel) complexer in besturing, governance en afstemming tussen besturen		Samenwerking op dit vlak vraagt om een relatief gecompliceerde governance om alle partijen goed te bedienen.
10 Een (grotere) gezamenlijke RK biedt minder ruimte om rekenkamerleden te benoemen die (regionale) binding hebben en aansluiten bij het gewenste profiel	Rekenkamerleden van buiten het eigen werkgebied WDODelta kunnen nog onafhankelijker zijn en kunnen ook inzichten van buiten naar binnen brengen	Men kan lid zijn van meerdere rekenkamers.
Onzekerheden m.b.t. inrichtingsvraagstuk		
11 Het is op dit moment nog onzeker of er bij waterschappen (voldoende) belangstelling bestaat om een gezamenlijke RK op te zetten		Regionale ambtelijke verkenning bevestigt dit beeld.
12 In het landelijk rapport 'Inspiratiekaders voor lokale rekenkamers' (vooral gericht op gemeenten) worden de belangrijkste motieven genoemd om over te gaan tot samenwerking, dat zijn: efficiency, effectiviteit, continuïteit en leren. Wij kunnen geen goede inschatting maken hoe de besturen van mogelijke samenwerkende partijen zich verhouden tot deze motieven.		
13 In het landelijk rapport 'Inspiratiekaders voor lokale rekenkamers' (vooral gericht op gemeenten) zijn succesfactoren in kaart gebracht die voorwaarde zijn voor een succesvolle samenwerking: dat zijn: vertrouwen, gelijkwaardigheid, nabijheid, urgentie, zorgvuldige processen en individuele capaciteiten sleutelfiguren. Wij kunnen geen goede inschatting maken hoe de besturen van samenwerkende partijen zich verhouden tot deze succesfactoren		
14 In het landelijk rapport 'Inspiratiekaders voor lokale rekenkamers' (vooral gericht op gemeenten) worden gradaties van samenwerking genoemd, dat zijn: eigenstandige rekenkamer, incidentele samenwerking (bij bepaalde onderzoeken), gezamenlijke rekenkamer, bestuurlijke fusie. Wij kunnen geen goede inschatting maken hoe de besturen van mogelijke samenwerkende partijen zich verhouden tot deze gradaties van samenwerking		
15 In het landelijk rapport 'Inspiratiekaders voor lokale rekenkamers' (vooral gericht op gemeenten) wordt aanbevolen om op basis van een dialoog de professionele relatie tussen de Rekenkamer, bestuur en ambtelijke organisatie vorm te geven. Wij kunnen geen goede inschatting maken hoe de mogelijke samenwerkende partijen zich verhouden tot de vormgeving van de professionele relatie tussen RK en Bestuur		
16 In het landelijk rapport 'Inspiratiekaders voor lokale rekenkamers' (vooral gericht op gemeenten) wordt geadviseerd een afweging te maken tussen ambitie en beschikbaar budget voor de RK. Wij kunnen geen goede inschatting maken hoe de mogelijke samenwerkende partijen zich verhouden de ambitie in relatie tot het budget dat zij beschikbaar willen stellen		
17 Rapport 'werkgroep lokale rekenkamers': Besteed bij de keuze van samenwerkingspartners nadrukkelijk aandacht aan overeenkomsten wat betreft maatschappelijke opgaven, (bestuurs) cultuur, oriëntatie in regionale samenwerking, etc. Hoe meer overeenkomsten, hoe groter de kans dat de samenwerking meerwaarde kan bieden in termen van efficiency en effectiviteit. Wij kunnen nu geen goede inschatting maken hoe (mede na de waterschapsverkiezingen) de mogelijke samenwerkende partijen zich verhouden tot		
Aanvullende inzichten uit consultatieronde bij vijf waterschappen, op onderzoeksvraag: hoe kijken andere waterschappen aan tegen een gezamenlijke rekenkamer, uitgevoerd op 7, 14 en 21 november 2022		
18 Algemene conclusie: Alle waterschappen tonen een positieve grondhouding tot samenwerking, uit de gesprekken komt echter geen overtuigende toegevoegde waarde voor een gezamenlijke rekenkamer naar voren. Het op incidentele basis uitvoeren van gezamenlijk onderzoek door verschillende rekenkamers wordt als kansrijk gezien. Ook samenwerking tussen rekenkamers op secretariaal gebied wordt als kansrijk gezien. RK leden kunnen deel uitmaken van verschillende rekenkamers.		
19 Hoewel waterschappen dezelfde taken uitvoeren is er spraken van verschillende opgaven en verschillen in bestuurscultuur. Dit maakt dat er behoefte is om voldoende te kunnen differentiëren qua inzet van de rekenkamer op verschillende onderzoeksvragen. Een eigenstandige rekenkamer kan hier beter op aanhaken. Het wordt van belang geacht dat de rekenkamer past bij de 'couleur local' van het waterschap. Indien een waterschap zonder RK samengaat met een waterschap met RK voelt dat als 'aanschuiven', in plaats		
20 Een eigenstandige rekenkamer biedt meer mogelijkheid om klein en op maat te beginnen, in plaats van een gezamenlijke rekenkamer als 'groots instituut'. Schaalvoordeel komt vooral tot uitdrukking door een zelfde onderzoek bij verschillende waterschappen uit te voeren. Dat brengt het risico met zich dat de onderzoeken onderzoeken een benchmark-karakter krijgen, terwijl het nodig is om juist goed in te zoomen op de situatie in het waterschap, dat vraagt om gedifferentieerd onderzoek per waterschap, dat past minder bij		
21 Een gezamenlijke rekenkamer vraagt om een strakke governance, bijvoorbeeld door vorm te geven aan een gezamenlijk opdrachtgeversoverleg/klankbord vanuit de verschillende waterschappen. Dat zou vorm kunnen krijgen door uit ieder waterschap 1 of 2 AB-leden af te vaardigen. Deze governance brengt met zich dat die rekenkamer en het opdrachtgeversoverleg verder af komt te staan van het eigen waterschap.		
22 Bij een eigenstandige RK heeft het AB meer ruimte / flexibiliteit om RK-leden te ontslaan (indien daar redenen toe zijn) dan bij een gezamenlijke RK.		